

„Az utóbbi években sokszor hallottam, hogy gyengül, hígul a gyermekanyag. Ez nem igaz, csak a környezet és a család hatásai másak. Sajnos egyre több gyermek nő fel csonka családban, a digitális eszközök világában, felügyelet nélkül. A mai gyermek ugyanolyan kincs, ártatlan lélek, mint évtizedekkel ezelőtt, csak a feljük fordított figyelem nem ugyanaz.”

magyar **mk** közoktatás 8-9.

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

2021
AUGUSZTUS-SZEPTEMBER

TARTALOM

1. A pohár tele fele –
Kiss Judit írása

2. láthatár
Pozitív hozadéka is van
az online oktatásnak –
Antal Erika írása

8. tanterem
Múltidéző tárgyak
a padlásról –
Czirják Enikő írása

19. lélekjelenlét
Kamaszkori öngyilkosság
a pandémia alatt –
Kerekes Edit írása

23. hivatalos

4. diákszemmel

„Ha egyet kívánhatnék,
az lenne, hogy jó hangulatú
legyen az oktatás” –
Nagyváradai diákok véleménye

10. portré

Mai gyermeknek mai
pedagógus kell –
Antal Erika írása

16. diákszemmel

„Könyvmolynak lenni
nagyon is menő” –
Jakab Mónika írása

7. tanterem

Testközelből ismerhették
meg a Duna-delta világát
a „bölcs diákok” –
Deák Szidónia írása

14. tanárszemmel

Járd végig! – beszámoló a
II. Kárpát-medencei Nyári
Pedagógus Akadémiáról –
Ianos Erzsébet írása

22. magánterület

Szenes víz –
Varga László Edgár írása

FOTÓ: JAKAB MÓNIKA

12.

Mester és tanítvány, avagy játszva tanulni
és tanítani

mk

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel

• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport

• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok

• magánterület • térkép

**Olvassa
a Magyar Közoktatást
az új tanévben is!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2021–2022-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

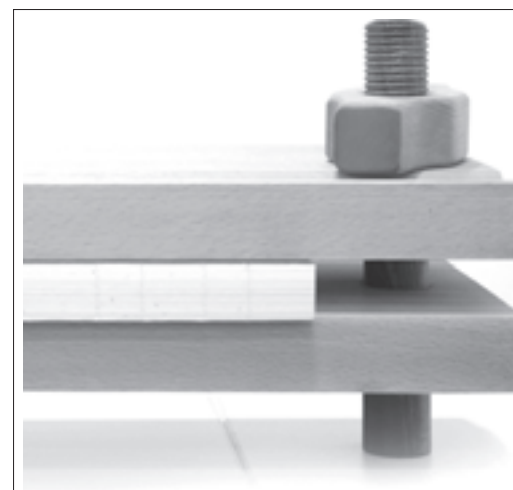
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

a pohár tele fele

NEM MEGLEPŐ, HOGY PANDÉMIA IDEJÉN még nagyobb összevisszaság uralja a tanügy háza táját iskolakezdekskor, mint a korábbi években. Nem döbbenünk meg, már csak azért sem, mert már jóval a járvány előtt bőven volt időnk hozzászokni: korántsem mennek simán a dolgok oktatási rendszerünkben – így történik évtizedek óta. Hosszasan lehetne sorolni, mi minden nem működött és működik zökkenőmentesen. Egészen bizonyos, hogy bármelyik pedagógus, szülő vagy nagyobb diák kapásból tudna mondani jó pár hiányosságot. Ilyeneket: továbbra is nehéz az iskolatáska, még mindig a lexikális tudásra helyezi a hangsúlyt iskolarendszerünk, továbbra sem tudnak megfelelőképpen megtanulni románul az iskolában a tömbmagyar vidékeken élő gyerekek, édeskevé a mozgásos tevékenység a tanintézetekben, viszont annál több a hosszas üldögélés, nem a gyakorlati életre készít fel az iskola, és a többi, és a többi. Hosszasan lehetne sorolni a problémákat, viszont jó lenne inkább annak a bizonyos pohárnak a tele felére összpontosítani, nem pedig az üresre.

Most, amikor a járvány okozta összevisszaság a korábbiaknál is jobban megnehezíti az előretervezést, amikor a tanítás, tanulás folyamata számos előre nem látható buktató elé néz, bár paradoxon, de mégis jó lenne, ha a pozitívumokra figyelnénk. Hiszen egészen biztosan vannak kincsesbányaként felhasználható tartalékaink, amik akkor is léteznek, ha a döntéshozók mulasztásaiból kifolyólag dőcög, akadozik a rendszer működése, és akkor is, ha éppen a pandémia nehezíti meg mindennapi életünket. Ilyen lelki tartalék például a pedagógusi elhivatottság, empátia, szeretet és türelem, a szülői belátás és kitartás, vagy a gyermek eredendő kíváncsisága, játékvá válni örökösenlété. Hiszen ha ezeket az értékeket sikerülne bár részben megőriznünk – akár kaotikus állapotok idején is – akkor már mindenkinek félig-meddig nyert ügye lenne. A gyermek testi, szellemi és lelki jóllétét őrizni hivatott felnőttek és a világ dolgai iránt még nyitott, kíváncsi gyermeknek is. És nyert ügye lenne a pedagógus és gyerek közti kapcsolatnak is. Ehhez azonban mindenkinek magában kellene megkeresni ezeket a külön bejáratú, személyre szabott tartalékokat, és körültekintően vigyázni rájuk. Ez lenne a pohár tele fele.

Kimuli

A tanár-diák személyes kapcsolat hiányzott a leginkább

Pozitív hozadéka is van az online oktatásnak

A Vásárhelyi Forгатag idei rendezvényén, augusztus végén az online oktatásról is szó esett. A kerekasztal-beszélgetés meghívottja volt Vass Ferenc matematikatanár, a szovátai Domokos Kázmér Iskolacsoport igazgatója, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének Maros megyei alelnöke, Vargancsik Iringó szociológus, egyetemi oktató és Lázár Balázs, a MAKOSZ képviselője. Az online oktatás minőségéről, hátrányairól és előnyeiről beszélgettek, arról, hogy ki hogyan élte meg ezt a periódust, melyek voltak azok a nehézségek, amelyekkel szembe kellett néznie, illetve mi volt az a pozitív hozadéka.

Valamennyi, oktatásban részt vevő – diák, tanár és szülő – számára egyaránt nem várt helyzetet teremtett tavaly márciusban az online oktatás bevezetése, erre senki nem volt felkészülve. Ahogy Vass Ferenc fogalmazott, az őszi tanévet már némi tapasztalattal, felkészültebben kezdték, nagyon sok iskolában már beszerezték az eszközöket, illetve olyan platformokat vásároltak, ahol egységesen lehetett tanítani. Míg az első periódusban minden pedagógus úgy oldotta meg az újszerű helyzetet, ahogy tudta – ki mobiltelefonon, ki Messengeren, Classroomon –, az új tanévben sokkal felkészültebbek voltak az iskolák. Annak ellenére, hogy a tanügyminisztérium sokat segített, az országban sok tanintézetben nem működött kellőképpen a folyamat – tette hozzá Vass Ferenc.

Ha korábban is használt digitális eszközöket a tanár

Míg tanárok zöme első alkalommal szembesült az online világgal, és tapasztalta annak működését, addig a diákoknak sokkal könnyebben ment az átállás, bár a káosz számukra is érezhető volt – mondta Lázár Balázs. Hozzátette, azok a tanárok, akik korábban is használták a digitális eszközöket, illetve az online felületeket az oktatásban, sokkal könnyebben tudtak alkalmazkodni.

Vargancsik Iringó kifejtette, mielőtt kidolgoznák az online oktatás módszertanát, előbb a tanárokat kellene kiképezni. Az, hogy mennyi időt tartson egy tanóra, szükséges-e az eddig szokásos 50 perc, vagy elég 40 perc, esetleg félóra, nem szabható meg, tantárgya válogatja, illetve a pedagógus módszere az, hogy mit használ, hogyan használja a rendelkezésére álló eszközöket, a világháló adta lehetőségeket. A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanára elmondta, már a pandémia előtt foglalkozott a digitális eszközök használatával, több kutatást is végzett e téren, és meggyőződése, hogy ezeknek igenis van helyük az oktatásban.

Az, hogy mennyi időt tartson egy tanóra, szükséges-e az eddig szokásos 50 perc, vagy elég 40 perc, esetleg félóra, nem szabható meg, tantárgya válogatja, illetve a pedagógus módszere, az, hogy mit használ, hogyan használja a rendelkezésére álló eszközöket, a világháló adta lehetőségeket.

Nem támogatja teljes mértékben az online oktatást, de vannak olyan anyagok, amelyeket hatékonyan lehet így tanítani, amelyeket jó, ha otthon, nyugodt körülmények között néz meg a diák, amelyekhez nincs szükség társaságra, személyes kapcsolatra.

Tanulni tanítani

A másfél évig tartó online oktatás hátrulütőit az egyetemi tanár is megtapasztalta, mert, ahogy mondta, a diákjainak csak az arcát látta képernyőn, nem valószínű, hogy az utcán felismerné őket. De

azon most már mindenki elgondolkodhat, hogy a kényszerhelyzetben szerzett tapasztalatait hogyan kamatoztassa – tette hozzá.

Abban valamennyi jelenlevő egyetértett, hogy az online oktatás elszigeteltséget hozott, ám, és ezt Lázár Balázs is megerősítette, ahogy megkezdődött a személyes részvételű tanítás, a diákoknak nagyon rövid idő alatt sikerült „visszaállniuk”. A tanárok módszereiről a Bolyai Farkas Elméleti Líceum diákja elmondta, sok eltérést tapasztaltak. Azoknak az óráiba, akik az új módszereket, eszközöket használva érdekesen tanították tantárgyukat, szívesen bekapcsolódtak, együttműködtek. „De ha a tanár ugyanúgy tartotta meg az óráit, mint előtte, mikor az osztályteremben ültünk, és ugyanúgy felmérőket íratott, az nem volt olyan érdekes” – fogalmazott a diák.

Arra is kitértek, hogy a mostani oktatási rendszert át kellene gondolni, és a tanulást tanítani a diákoknak, nem a visszakérdezésre helyezni a hangsúlyt, nem attól tartani, hogy csal a diák. „Ennek ma, a 21. században fel sem szabadna merülnie” – hangzott el.

Személyes tér, betekintés az otthonokba

A fő témák mellett – mennyit ér ilyen formában az oktatás, hogyan lehet ezt valóban lehetőségként kezelni, milyen módszertan vezet eredményhez, mi a romániai valóság – arról is beszéltek a kerekasztal-beszélgetés résztvevői, hogy hogyan szerveződik a családi élet az online oktatási térben. „Az iskola belefolylík az otthonunkba” – fogalmazódott meg, mivel a kamera, a képernyő többet megmutat a tanárból is, a diákból is, mint amit az osztályteremben tapasztalhatnak. Az első időszakban még előfordult, hogy a diákok az ágyból kapcsolódtak be az online órába, de ez hamar megváltozott. Többnyire az történik, hogy ha reggel időben felkelnek, felöltöznek,

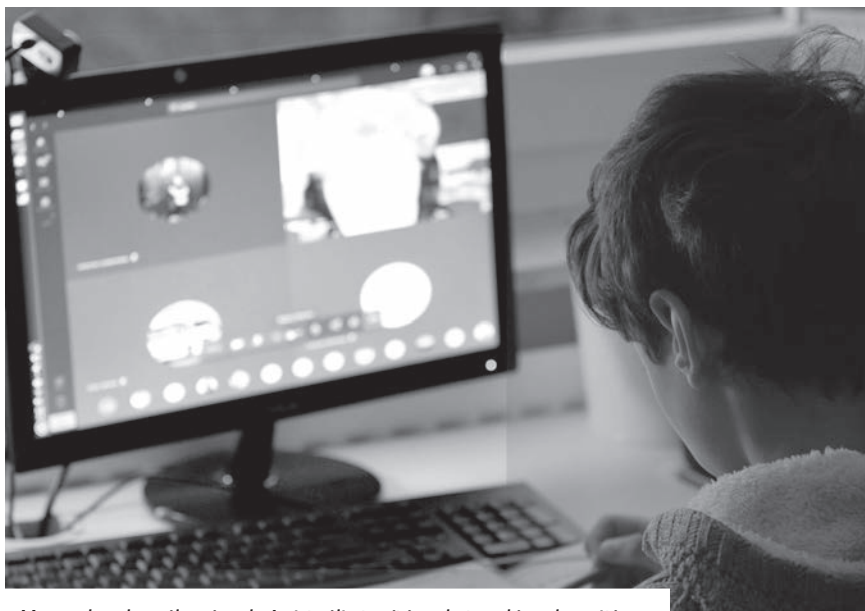
megreggeliznek, és úgy ülnek a kamera elé, sokkal jobb, mintha csak ágyból, pizsamában látnának hozzá a tanuláshoz. Lázár Balázs elmondta azt is, mennyire más, hogy a tanárt is „emberként” láthatják az új eszközöknek köszönhetően. „Eddig bejött a tanár az osztályba, fel volt öltözve úgy, ahogy a tanárok szoktak öltözni, és ennyi. De most látjuk a háta mögött a szobáját, néha egy kisgyerek is bejön a képbe” – magyarázta a diák, aki elmondta, van olyan pedagógus, aki „szobalátogatásra” hívta a tanítványait, bemutatta a lakhelyét, beszélt a hobbjáról. Ezek olyan hozadéka az online oktatásnak, amelyek közelebb hozták a tanárt a diákhoz, a pedagógus pedig bebizonyította, hogy „a tanár is ember”.

Vass Ferenc arról beszélt, hogy többször is megkérdezték tőle mint iskolaigazgatótól, hogy a tanárok ugye nem látják a diákokat, merthogy sérülne ezáltal a diákok joga. „Nem kötelező, hogy lássa a tanár a diákot, csak vizsga idején” – mondta Vass Ferenc. Megjegyezte, úgy nehéz tanítani, ha még a képernyőn sem láthatják, kiknek magyaráznak.

A tanárok is megtanulták, hogyan lehet eredményesen órát tartani

Bár szülőt, diákot és pedagógust is felkészületlenül ért az online oktatásra való áttérés, Vass Ferenc úgy értékelte, a 2020–2021-es tanévben már jobban működött, mert a tanárok is megtanulták, hogy hogyan lehet a virtuális térben eredményesebb órát tartani. Van, ahol vásároltak platformot, és egyébként azon tartották az órákat, volt olyan iskola, ahol rábízták a tanárra, hogy milyen platformot vagy módot használ. Bár voltak pozitív hozadéka is a távoktatásnak, abban valamennyien egyetértettek, hogy még mindig a személyes részvételű tanítás ad jobb eredményt, hiszen sok kicsi iskolában nem volt elég felszerelés vagy akár internet-hozzáférés sem. Míg a városi nagyobb iskolákban, mint például a Bolyaiban a diákok és a tanárok számára sem volt nehéz az internet használata, sok vidéki iskolában gondot okozott ez – mondták a beszélgetés résztvevői.

Érdeklődésünkre a Domokos Kázmér Iskolacsoport igazgatója úgy összegezte, hogy „ha most kell online oktatásra térni, akkor jobban fog menni, hiszen sokkal nagyobb a tapasztalat még akkor

Megoszlanak a vélemények. A virtuális tanításnak, tanulásnak pozitív hozadéka is lehetnek, nem csak negatívak

is ha Romániában nincs kidolgozva ennek a módszertana. Amire oda kell majd figyelni, hogy mindenki találja meg azt a módszert, amivel érdekesebbé teszi az órákat, illetve jó volna, ha a minisztérium nem tiltaná a diák filmezését, hiszen jobban lehet követni az órán való tevékenységét. Az iskolában is látja a tanár a diákot, miért ne láthatná kamerán keresztül is” – fogalmazott Vass Ferenc. Arról is beszámolt, hogy míg eszközhiánnyal küszködött majdnem minden iskola tavaly márciusban, sok helyen nem igényelték a minisztérium által adott táblagépeket. Középiskoláknál volt lehetőségük pályázni a ROSE program keretében laptopokra, okostáblára és konferenciák tartására alkalmas kamerákra. Kérdésünkre, hogy matematikatanárként mi okozott nehézséget, elmondta, megpróbált úgy tanítani, hogy a diák minél kevesebbet nézze a képernyőt. „Testnevelés-, informatikaórákat is lehet tartani véleményem szerint online, csak kell egy kis fantázia. Például a testnevelő tanár akár filmezheti magát, ahogy végzi a gyakorlatokat, és a diákok vele együtt csinálják” – tette hozzá a pedagógus.

Arra, hogy mi várható ebben a tanévben, Vass Ferenc kifejtette, úgy véli, fel kell készülni arra, hogy többször kell majd használniuk a felszerelést, és úgy kell bővíteni a tudást, hogy ne csak akkor használják, amikor amikor nem lesz

személyes részvételű oktatás. „Alternatív módszerként könnyítsék meg az otthoni tanulásra való nevelést. A diákot is meg kell szoktatni az önálló munkára, és nem csak tartalmat kellene átadni az órán, hanem fontos lenne hangsúlyt fektetni a kompetenciafejlesztésre is” – fogalmazott.

Hogy minden nehézség ellenére vannak pozitív hozadéka az elmúlt másfél évnél, Vass Ferenc elmondta, ennek a helyzetnek is volt és van pozitívuma: „például azok a tanárok is megtanulták használni a számítógépet, illetve a különböző online oktatási módszereket, akik eddig ezzel nem foglalkoztak”. Kifejtette, a minisztérium is nagyobb hangsúlyt fektetett a felszerelésekre, pályázati lehetőségeket biztosított azoknak az iskoláknak, amelyek szándékoztak élni ezzel. „Nem mellékes, hogy megismerkedtünk egy olyan oktatási formával, amit már a nyugat-európai államok a járvány előtt is sok esetben alkalmaztak” – mondta Vass Ferenc. Arra a kérdésre, hogy mi hiányzott leginkább az online oktatás ideje alatt, valamennyien megegyeztek abban, hogy a tanár–diák közti személyes kapcsolat.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

„Ha egyet kívánhatnék, az lenne, hogy jó hangulatú legyen az oktatás”

Véget ért a nyári vakáció, a diákoknak lehetőségük nyílt a kikapcsolódásra, pihenésre és az önfeledt szórakozásra. Ennek kapcsán kerestünk meg néhány nagyváradit diákokat az Ady Endre Elméleti Líceumból, a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnáziumból és a Szacsvey Imre Általános Iskolából, akik elmesélték szünidős élményeiket, és felvázolták elvárásaikat a következő tanévvel kapcsolatban. Szóba került ugyanakkor a járványhelyzet és a személyes részvételű oktatás kérdése is. Arra is kíváncsiak voltunk, hogy mi lenne az az egyetlen dolog, ami biztosan meg is valósulna, ha azt kérnék a sorstól.

Sebestyén Szilvia, 12. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

A nyári vakáció során igyekeztem sokat olvasni, sorozatot nézni, valamint minél több időt tölteni a barátaimmal. Az iskolaévből aztán nekiállok tanul-

Sebestyén Szilvia

ni és koncentrálni arra, hogy a jövőben egyetemen tudjam folytatni tanulmányaimat. Eddig azért suliztam, hogy minél több ideig legyek a barátaimmal és osztálytársaimmal, valamint minél több emléket gyűjtsünk. Ez a múlt tanévben egy kicsit elmúlt az online oktatás miatt, viszont amikor néhány hétre

visszakerültünk a közös térbe, akkor sokkal szebb lett a világ. Persze ez alól kivétel a maszkhordás... Rá kellett viszont jönnöm, hogy immár nem ez vezérel. Arra hajtok, hogy írjam meg jól a dolgozatokat, minél többet tanuljak és legyek felkészülve rendszeresen az érettségire. Ezt az online tanítás során nem tudom úgy teljesíteni, mintha bejárnék az iskolába, és hallanám, látnám és érezném mindazt, amit tanítanak nekünk. Ha egyetlen dolgot kérhetnék a következő tanévre az az lenne, hogy ne kelljen a suliban védőmaszkot viselni. Nagyon szeretném, hogy ez az egész koronaví-

„Azt kívánom, hogy ez a fura helyzet mihamarabb elmúljon, és nyugodtan tudjam tervezni a jövőm.”

rusos helyzet elmúljon, nyugodtan tudjak iskolába menni oltás és tesztelgetés nélkül, valamint olyan egyetemet választani, amit igazán szeretnék. Az is nagyon jó volna, ha a döntéshozók rájönnének, hogy az egész emberiségnek – de főleg nekünk, fiataloknak – nagyon kerestbe tesz ez a vírus. Azt kívánom, hogy ez a fura helyzet mihamarabb elmúljon és nyugodtan tudjam tervezni a jövőm.

Dobrai Hanna Viktória, 6. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

A nyaram jól telt, habár az elején unatkoztam, de aztán egymást érték a kalandok. A következő tanévre azt tervezem, hogy jobban odafigyelek az osztálytársaimra, illetve törekszem minél több programból kivenni a részem. Ugyanakkor nagyon remélem, hogy a továbbiakban az osztálytársaimmal közösen fogom eltölteni az időt, mert már nagyon hiányoznak nekem, és nem lenne jól a mi osztályunknak, ha ismét

csak képernyőn keresztül látnánk egymást. A barátaim, akik az Adyba jártak, mindig mondták, hogy milyen vagány a sulibüféje, ami tavaly ugye a járvány

Dobrai Hanna Viktória

miatt zárva volt. Idén ha lehetne, akkor kipróbálnám, hogy tényleg igazat mondanak-e.

Csepregi Annabella Eszter, 6. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

Bár néha kicsit unatkoztam, de a nyaram nagyon jól telt: sokat kirándultunk és strandoltunk is, összességében pedig nagyon jól éreztem magam. A most induló tanévre azt tervezem, hogy jobban

Csepregi Annabella Eszter

odafigyelek az írásomra, a tanulásra és a munkám minőségére. Én nagyon örülök, hogy végre visszatérhetek az iskolapadba, de szerintem nehezebb lesz így a tanulás, főleg az elején. Ha lehetne egy kérésem ettől a tanévtől az az lenne, hogy a nagyszüneteket ismét bevezessék, mert a 10 percesek elég rövidek.

Péter-Pakó Henrietta, 12. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

Próbáltam a nyárnak minden percét kihasználni, szóval rengeteget olvastam, utaztam, megnéztem az összes sorozatot Netflixen, és a barátaimmal is sokat buliztam. Sok tervem viszont nincs az új tanévre, nagyrészt tanulni fogok a sikeres érettségi érdekében. Nem érzem azt, hogy az esetleges online oktatás visszafogná a terveimet: jelenleg teljes mértékben megelégednék ezzel a megoldással is, inkább csak attól félek, hogy az osztálytársaimmal töltött időből veszíték, és nem tudjuk kihasználni az utolsó évünket úgy, ahogyan terveztük. Tudom, hogy a végzősök mind ezt válaszolják, de én is azt kérném most, hogy sikeres legyen a tanév végén a felvételim. Ez az, ami jelenleg

Péter-Pakó Henrietta

a legjobban megmozgat és motivál, és minden eddig munkám, amit a tanulmányaimba fektettem, erre vár. Amennyire közeledik az érettségi és felvételi pillanata, annyira érzem ezt távoli álomnak, és csak túl szeretnék már rajta lenni.”

Szakács Ádám, 2. osztályos tanuló, Szacsavay Imre Általános Iskola:

A nyaramat kirándulással, játékkal, parkba járással és úszással töltöttem.

A következő tanévet szeretném ismét jó eredményekkel zárni. A vírussal kapcsolatban nem szeretem a bizonytalanságot, ugyanakkor a tanulás is nehezebb. Rossz az is, hogy nem találkozhatok rendszeresen az osztálytársaimmal. A most következő tanévben szeretném, ha el tudnék

„A most következő tanévben szeretném, ha el tudnék menni kirándulni az osztályommal, mert nagyon szeretem őket.”

menni kirándulni az osztályommal, mert nagyon szeretem őket.

Nagy Ákos Árpád, 12. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

Voltam nyaralni, bulizni és születésnapokon is. Ezek mellett dolgoztam,

Szakács Ádám

sofőrsuliba jártam, és amikor az időm engedte, akkor tanultam. A 2021–2022-es tanévben készülni fogok az érettségire, és kihasználom a megmaradt egy évet az iskolából arra, hogy az osztálytársaimmal egy közösségben legyek. Számomra nagyon frusztráló a bezártság és a kétségek között való tanulás, hiszen ez nagyban befolyásolta a felkészülésemet. Nagyon remélem, hogy egész évben szemtől szembeni oktatás lesz, mivel számomra sokkal produktívabb így a felkészülés, illetve a személyes kapcsolatok szintén pluszmotivációt adnak a tanuláshoz. Ha egy dolgot kérhetnék, az az lenne, hogy kellőképpen fel tudjak készülni a záróvizsgákra,

valamint a magyarországi emelt szintű érettségit sikerrel tehessem le.

Nagy Ákos Árpád

Bődi Kincső Lilla, 12. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

Nagyon élménydús volt a nyaram. A vakáció alatt volt időm pihenni és szórakozni is. Sokat olvastam, kirándultam és sportoltam. A családommal és barátaimmal is megpróbáltam minél több időt tölteni. A következő tanévben szeretnék több energiát fektetni a tanulásba, valamint folytatni akarom a sportolást is. Nehezen érint a bizonytalanság az oktatás módjával kapcsolatban. Szeretek előre felkészülni a dolgokra, ezért nehezebben fogadom, ha az utolsó percben tudom meg, hogyan tovább. Ha egyet kívánhatok, akkor az az iskola büféjének újbóli kinyitása lenne.

Bodoni-Dombi Rozi, 4. osztályos tanuló, Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium:

Bődi Kincső Lilla

Nagyon jól telt a nyaram: voltunk a nagymamánál, a mérai népzenei fesztiválon és a tengeren is. A következő tanévben biztosan sok lesz a tanulás, folytatódni fognak a néptáncpróbák, és szeretnék rajzkörre is járni. Nekem igazából mind-

Bodoni-Dombi Rozi

egy, hogy online vagy az iskolában kezdjük meg a tanulást, mert már megszoktam. Mindkét változat kapcsán van jó és rossz véleményem. Ha egyet kívánhatnék, az lenne, hogy jó hangulatban teljen az oktatás.

Szakács Ágnes Helga, 12. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

Az idei nyaram kissé máshogy alakult, mint az előzőek, komolyabb hangvételt kapott. Betöltöttem a 18. évemet, és elkezdtem a sofőriskolát. Emellett sokat olvastam, hosszú időre lejutottam a tengerpartra, és gőzerővel készültem az emelt szintű angol vizsgára. Szeretnék sikeresen leérettségizni minél nagyobb pontszámmal, C1-es szintet akarok elérni a Cambridge-vizsgámon, és nagyon szeretném végre eldönteni, hogy merre tovább, milyen egyetemen folytassam tanulmányaimat. A vírussal sokkal jobban rettegek attól, hogy a kimaradt időszakot és a „könnyített” érettségi vizsgákat az én generációmon szeretnék majd „megtorolni”, ami nagy hátrány lenne azoknak, akik külföldi egyetemeken akarnak továbbtanulni. Erre az eshetőségre pedig semmi nem készít fel: sem a fizikai jelenlét, sem pedig az online tér. Természetesen jobban szeretném, ha fizikailag minden évfolyam jelen lenne, hiszen ez lesz az utolsó évem, és nyolc év biztonságot után

Szakács Ágnes Helga

nehéz lesz kilépni az ismeretlenbe. Anyai minden van, amit az ember tiszta szívből szeretne. Én azt, hogy az utolsó évben az osztályomról olyan emlékeim legyenek, amelyekre szívesen gondolkodok majd vissza. A változás pillanatában fontos, hogy az embernek szívet melegengető gondolatai legyenek, amelyekbe kapaszkodni tud, hogy biztonságba érezze magát.

Vass Gréta Árven, 6. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

Az idei nyár nagyon jól telt: sokat voltam a családommal és barátaimmal, rengeteget olvastam és sportoltam. Egyszerűen tökéletes volt. A tervem a következő tanévre az, hogy sokkal többet foglalkozzam a tanulással, és hogy megszeres-

Vass Gréta Árven

sem azokat a tantárgyakat, amiket nem kedvelek. Nagyon örülnék, hogyha fizikai térben kezdenék és fejeznék be a tanévet. Az iskola épületének a felében

sem jártam még, így nagyon szeretném, hogyha szigorúbb korlátozások nélkül láthatnám az intézményt. Nagyon nehéz úgy nekiindulni ennek a periódusnak, hogy még semmi sem biztos. Ha egyetlen dolgot kérhetnék a következő tanévben az az lenne, hogy fizikailag járjunk iskolába, mert szörnyű egész nap a gép előtt ülni, és nem találkozni emberekkel.

Kürth Varsoczky Réka, 12. osztályos tanuló, Ady Endre Elméleti Líceum:

A vakációt nagyon zsúfoltnak éreztem, hamar eltelt, és nem tudtam mindent megcsinálni, amit elterveztem. A szünidőt egy sátor táborral kezdtem az osztálytársaimmal, utána viszont minden az angol vizsgáról szólt. A felmérés után aztán jöhetett a pihenés és a vakációzás: elutaztam Budapestre, majd a hegyekbe kirándultunk a családdal, aztán vissza Magyarországra. Sok barátom most töltötte be a 18. életévét, így születésnapokra is jártam. Ha belegondolok, milyen kemény év áll előttem, akkor a tanuláson kívül nem jut más eszembe. Bekerültem egy mentorprogramba, ahol egyetemisták segítenek végzős diákoknak egyetemet és szakot választani, így tervben van, hogy egy napot a segítőmmel Budapesten töltök, elmegyek vele órákra, megmutatja a kollégiumot, és bevezet az egyetemisták életébe. Továbbra is szeretném folytatni az önkéntességet a Zabhegyezőnél a tanulás mellett. Másfél évet töltöttem online tanulással, nekem nem okozott nehézséget. Úgy hallottam, hogy idén bármilyen rossz is lesz a helyzet, a végzős osztályok élően folytatják majd a tanulmányokat. Tudom, hogy a tanárok mindent megtesznek majd azért, hogy segítsenek minket is tisztességesen felkészítsenek az előttünk álló vizsgákra. És hogy mit választanék? Nagyon örülnék, ha a különleges programok – mint például az Iskola másként hét – ismét megrendezésre kerülnének, mivel ez az utolsó évem diákként, és szeretném, ha nemcsak az internetes oktatás maradna meg emlékként a sulis évekből, hanem olyan események is, ahol jól szórakoztunk.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Testközelből ismerhették meg a Duna-delta világát a „bölcs diákok”

Interaktív foglalkozásokon keresztül fedezhették fel a Duna-delta élővilágát azok a diákok, akik részt vettek a Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő egyhetes élménytáborában a Tulcea megyei Partizani településen július végén. A vetélkedő tizedik, jubileumi kiadását követő tábor minden résztvevő számára maradandó élményt jelent – mondta el Mihályfalvi Katalin szervező. A vetélkedő tavaly ünnepelte tizedik, jubileumi kiadását, a tábort a koronavírus-járvány miatt nem tudták megszervezni, így most pótolták. A Tulcea megyei településen megrendezett táborban 52-en vettek részt, sokan közülük először jártak a deltában. A Communitas Alapítvány szervezte vetélkedő témája „Örökségünk, a Föld” volt, a többfordulós feladatok is az ökológiailag védett területeken fellelhető természeti kincsek védelmére összpontosítottak. Választásuk azért esett a Duna torkolatának rezervátumára, mert fontosnak tartották, hogy a diákok élőben is megismerhessék azokat a természeti kincseket, amelyeket a delta rejt – mondta el Mihályfalvi Katalin. A tábor programja is ezt a témát járta körül, tematikus napokat szerveztek, ahol a diákok terepgyakorlaton mélyíthették a frissen szerzett tudásukat, valamint egyénileg megtapasztalhatták a tudományok közelségét és hétköznapi mivoltát. Előadások is elhangzottak a delta keletkezéséről, alakulásáról, állatainak és növényeinek változatos világáról, valamint gazdasági és turisztikai értékeinek a fontosságáról. Markó Bálint, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese, a Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet oktatója Rejtett kincseink címmel előadást tartott a delta élővilágáról, Silye Lóránd, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Geológiai Intézet Magyar Tagozatának oktatója a Duna-delta geológiájáról beszélt, ezt követően a diákok víz és homok segítségével létrehoztak egy mesterséges deltát. Ezenkívül terepgyakorlaton is részt vehettek, ahol a Szulina-ág mentén különböző rovarokat és növényeket vizsgálhattak testközelből. Hajós kirándulást is szerveztek, a tanulók a delta növény- és állatvilágát fényképekkel dokumentálták, amelyekkel beneveztek a tábor ideje alatt meghirdetett A Duna-delta kincsei elnevezésű fotópályázatra. A Fortuna-tavat is meglátogatták, a mesébe illő helyen sirályokkal, gólyákkal, pelikánokkal, hattyúkkal, vörös gémekekkel találkozhattak. Gáboros Mátyás, az Ökomanók csapatának tagja számára a napi kreatív feladatok voltak a legizgalmasabbak. „Többek között Jókai-regényrészletet kellett feldolgoznunk egy megadott stílusban, letűnt idők híres párosait keltettük életre. Jó volt látni, hogy a verseny folyamán megszokott maximalizmussal állt hozzá minden csapat a feladatok teljesítéséhez. Nem meglepő tehát, hogy csakis nevetető és zseniális produkciók születtek” – jegyezte meg. Hozzátette, azért jó bölcs diáknak lenni, mert számtalan új élménnyel, ismerőssel, tapasztalattal gazdagodhat az ember mind a verseny ideje alatt, mind a táborban.”

Terepgyakorlaton is részt vehettek, ahol a Szulina-ág mentén különböző rovarokat és növényeket vizsgálhattak testközelből.

Kalotaszentkirályon is táboroztak

A Communitas Alapítvány tizenegyedik alkalommal szervezte meg a Bölcs diák élménytábort, melyen a teljes tanévet felölelő verseny során a legjobban teljesítő csapatok vehettek részt. Az idei kalotaszentkirályi táborba szeptember elején tíz városból érkeztek csapatok: Bukarestből, Csíkszeredából, Kézdivásárhelyről, Kolozsvárról, Nagykárolyból, Nagyváradról, Sepsiszentgyörgyről, Szatmárnémetiből, Temesvárról, Tordáról. A tábor szervezői gazdag programkínálattal várták a diákokat: előadásokkal, kreatív játékokkal, tematikus napokkal, körutakkal, túrákkal. A táborozókat dr. Kovács Gábor, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karának az adjunktusa és Tóth Zsejke Réka, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Interdiszciplináris Bio-Nano Tudományok Intézetének kutatója vezette be a kémiai kísérletek rejtelseibe. A szerda délutáni faluportyát követően, ahol a diákok a helyi lakosokkal, szokásokkal, ételekkel ismerkedtek, dr. Markó Bálint a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektorhelyettese, a Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet oktatója tartott előadást „Az ember evolúciója: zsákutcák és sikertörténetek” címmel.

DEÁK SZIDÓNIA

dkszidonia@gmail.com

Nagyvárad diákok készítettek fotókat családjuk legrégebbi tárgyi emlékeiről

Múltidéző tárgyak a padlásról

A nagyvárad Ady Endre Líceumban rendhagyó tárlatot szerveztünk az elmúlt tanévben, a kezdeményezés talán ötletet adhat mások számára is, hogy megvalósítsák, ezért számolok be róla. A diákok szárnypróbálgatásait, kísérletezéseit, érdekes látásmódját kiállított fotókon láthatták az érdeklődők. A pe-

kísérletezik, júdeai aszfaltot és ónlemez használva sikerül rögzítenie a képet egy 45 kilós szerkezettel, 8 órás exponálással. Héliografia – Napírásnak nevezte az eljárást. Louis Daguerre 1850-ben Dagerrotípiá néven már 30 percre csökkentte az exponálási időt. William Fox Talbot–Talbotípiá–a nátrium-

egy lecsendesült felületet is biztosít. Az apróbb részleteket is kiemelhetjük általa, illetve felerősíti a kép érzelmi hangulatát, mondanivalóját. Hogyan kommunikálnak egymással, hogyan egészítik ki egymást, azért is ilyen erősek, hangsúlyosak a kontrasztok, átme-

Volt, aki a padlásra mászott, volt, aki a dédi szekrényét kutatta, vagy a fiókban talált valami érdekes régiséget. Akadtak olyan tárgyak, amelyek a II. világháború idejéből származnak. Megismerhettük általuk, milyen faládikóban tartották a dohányt, s a lámpást is, amit jelzésre használtak a katonák a fronton.

dagógusok és gyerekek is megcsodálhatták a régmúltat idéző fotókat az iskola folyosóin.

A fotót tekinthetjük kordokumentumnak

De kezdjük az elején. Nagyon hosszú és küzdelmes út áll a fotóművészet mögött. Számos kutatáson és fejlesztésen

tioszulfáttal oldotta meg a felvetődött problémákat.

A fotót tekinthetjük kordokumentumnak, mivel tökéletesen visszaadja a látottakat a legapróbb részletekig. Nagyon rövid idő alatt nagyon sok képet készíthet a fotós a festőművésszel ellentétben, aki napokig, hetekig dolgozik egy alkotáson. A fotó nem szelektál, nem tesz különbséget lényeges és jelentéktelen elemek között, mint a művész, aki gondosan és tudatosan a legfontosabb részeket emeli ki, és alakítja át a saját stílusának megfelelően.

Értelmezni a látványt

Az új lecke címe a 10. osztályban: Fény és árnyék. Próbáltuk minden irányból megközelíteni, különböző szempontok szerint tárgyalni alkotórészait, mondanivalóját, szerepét. Külön kitértünk a fény erejére, kompozícióban betöltött szerepére. A fény társa az árnyék, hasonlóan nélkülözhetetlen szereppel bír, mivel perspektívát, mélységet kölcsönöz a kiválasztott képnek, ugyanakkor

netek. Az árnyék is mint fő kompozíciós elem jelenik meg a képeken. Nem szerkezeti hibaként kell tekinteni rá, hanem inkább a kép mondanivalójának kiemelésére szolgál. A fotósnek mindezt optimálisan kell koordinálnia. Az adott látványt kell értelmeznie elsősorban, a fény-árnyék ellentétet összhangba és harmóniába kell hoznia ahhoz, hogy a végeredményből se elvenni, se hozzátenni ne lehessen. Figyelnie kell a plasztikus formákra és textúrákra is, amikor keretet épít, hogy alkotásával lenyűgözze a nézőt, és izgalmassá tegye a képet. Érzékeny és finom lélek jellemzi a fotóművészt, akinek képei által a néző is részesévé válik a kimerített pillanatnak.

Üknagyata pipája és a Singer varrógép

Az egyik tanóra végén a gyűjtés házi feladatnak indult, és egy hatalmas kalanddá nőtte ki magát: közel 100 képet

Az árnyék is mint fő kompozíciós elem jelenik meg a képeken. Nem szerkezeti hibaként kell tekinteni rá, hanem inkább a kép mondanivalójának kiemelésére szolgál.

ment keresztül, míg művészeti kategóriaként elismerték. Joseph Nicéphore Niépce 1826-ban a camera obscurával

foglal magában. Hogy még érdekesebbé tegyük mindezt, a család egyik legrégebbi tárgyáról kellett készíteni egy képet – tehát izgalmas kincskeresést is jelentett a diákok számára az online oktatás idején. Volt, aki a padlásra mászott, volt, aki a dédi szekrényét kutatta, vagy a fiókban talált valami érdekes régiséget. Akadtak olyan tárgyak, amelyek a II. világháború idejéből származnak. A feladatnak köszönhetően megismerhettük, milyen faládikóban tartották a dohányt s a lámpást is, amit jelzésre használtak a katonák a fronton. Űknagyta 150 éves pipáját is megcsodálhatjuk, de van olyan is, ami a családban anyáról szállt a leányra generációkon keresztül. Nagyi kiscipője, dédi vásárfia, Máté papó hamuzója, a Singer varrógép és a Mangália rádió alakja is feltűnik előttünk. Van, ami az 1800-as évekből való, van, amire még a tanárkollégák is jól emlékeznek:

porcelánfigurák, telefonkészülék, korszó, vizeslóca, rézmozsár, parázzsal melegített vasaló. A néző számára a kiállítás anyaga egyszerű, hétköznapi tárgyak együttese, viszont a családokat régi szép emlékek fűzik hozzájuk. Egy híres fotóművész, Susan Sontag sorait idézve:

„Fényképezni annyi, mint részesévé válni valaki (vagy valami) halandóságának, sebezhetőségének, változékonyságának. Minden fénykép – éppen, mert kihasítja és megdermeszti a pillanatot – az idő mindent fölemészítő kérelhetetlenségéről tanúskodik.” A fotó közvetítő elem ember és idő között, tükör, mely a társadalom elé tartva minden igazságot láttat, eszünkbe juttatva múltunkat, jelenünket, s talán a jövőnket is felvilágitja egy pillanatra előttünk. Nagyon ügyesen és lelkesen gyűjtötték iskolánk tizedikes diákjai ezeket a fotókat, meghallgatva nagyi meséjét a régiékről,

nagyta visszaemlékezéseit továbbá fiatalaságáról, értékelve és vigyázva hagyatékát, emlékét.

A szerző a nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceum pedagógusa.

CZIRJÁK ENIKŐ

Pop-Sólyom Ágnes tanítónő negyvennégy tanévkezdésről, több száz diákkal szerzett tapasztalatáról

Mai gyermeknek mai pedagógus kell

– *Hogyan indult a pályafutása, miért éppen ezt a hivatást választotta?*

– Nagyon messzire kell visszamenem az életem fonálán ahhoz, hogy a pályafutásom origója közelébe kerüljek. Nem is tudom ezt pontosan meghatározni... egymásra rakódva, mint egy tanúfal rétegei, ott rajzolódnak ki életem évei, háborúk és diadalok, küzdelmek és sikerek nyoma.

Mindenképp szülőfalumba kell visszazúzni, a Maros megyei Mezőszengyelbe, mert számomra nemcsak a világ közepét, hanem ennek alfáját és ómegáját jelentette egyben. Orbán

volt a tanítóm, tőle tanultam hajdanán a betűvetést és a számokkal való könnyed bánást, de legfőképpen az olvasás szeretetét. Boldog gyerekkorom volt, bár „szomorú kis iskola volt a mienk”, összevont, kis létszámú magyar nyelvű osztály.

Sajnos Ludasra költöztünk, és szüleim jó szándékkal, rossz tanácsokat elfogadva, román nyelvű osztályba íratlak...

Sehol sem léteztem teljes egészében, románok között magyar voltam, magyarok között pedig egy megvetendő, eltévedt báránnyal. Soha nem tudtam belenyugodni ebbe a kettősségbe.

Mert „aki románul tanul, jobban boldogul az iskolában és később az életben”. Ezt a téves felfogást nyilván cáfolja egész életem és pályafutásom. Sőt tudományosan is igazolták, hogy a második nyelven nehezebb az előrehaladás, a siker elérése. Azonban másfajta káosz kerekedett legmélyebben: sehol sem léteztem teljes egészében, románok között magyar voltam, magyarok között pedig egy megvetendő, eltévedt báránnyal. Soha nem tudtam belenyugodni ebbe a kettősségbe, s ebből a nyugtalanságból, ebből a hiányérzetből született életem legnagyobb kalandja, ami a magyar nyelv. S most a kérdésre válaszolva, a sok év távlatából visszapiillantva úgy gondolom, hogy a tanítói pálya választott engem, nem fordítva. Valahogy csak arra ébredtem, hogy ott élek, ahol a legboldogabb vagyok: az iskolában, és azt csinálom reggeltől estig, amit a legjobban szeretek: tanítani és tanulni. Nálam ez többet jelentett, mint pálya: valami belső kényszer, elhivatottság és áldás egyben.

– *Összesen hány évet töltött a pályán?*

– Szám szerint 44 éven át voltam boldog tanító néni, azaz mindenki tancija Vásárhelyen. Kezdetben az akkori 3-as Számú Általános Iskolában (most Coșbuc Általános Iskola), majd a Sportlíceumban, és a leghosszabb időszakot, 17 évet pedig a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban. Nem sok, nem kevés, egy életnyi kaland, amelyben minden a helyére került. Egy kis számtan: 44 év az csaknem 16 100 nap, három iskola, több száz diák, több ezer szülő és nagyszülő, 44 nyári vakáció, 44 tanévkezdés és megannyi munkaterv. Legalább tíz kisballagás, 20 éven keresztül szerveztem a Brenyó Mihály pontszerző matematikaverseny országos szakaszát, 17 éven át voltam bolyais elemi tagozatos tanár, megannyi író-olvasó találkozót szerveztem. És sorolhatnám címszavakban: a nevenincs osztálykönyv, kirándulások, osztályműsorok sorozata, az egy pártrendszerrel a több pártrendszerig. Amúgy a számmisztikában mester számnak neveznek minden kettős számot, a 44 is különleges rezgésű, általa az univerzum azt üzeni, hogy folytassuk azt, amit csinálunk... Ki tudja?

– *És hosszú pályafutásából mire emlékszik a legszívesebben?*

– Ez nagyon tág és komplex kérdés-kör, nehéz kiválasztani egy emléket, hisz annyi jót, annyi ajándékot, annyi boldogságot kaptam a tanítványaimtól, hogy igazságtalan lennék valamelyiket előnyben részesíteni a sok más elmondatlan élmény hátrányára. Talán azokra, amelyek pregnánsabb nyomot hagytak legbelül. Az évek távlatából minden kitisztul, az emlékek megszépülnek vagy átértékelődnek, még a kellemetlen emlékeknek is eltompul az édessége az idő múlásával. Emlékszem, a '89 előtti kényszerkóruspróbákra, amelyek miatt akkor nagyon dühös voltam, egyrészt mert kötelezővé tették, másrészt azért, mert a próbák időpontja megegyezett az esti áramszünettel. Néha, tél idején a hideg tömbházlakásunkban, koromsötétben kénytelen voltam magára hagyni

Pop-Sólyom Ágnes

Balázs leírása szerint „szőlőkoszorús hegyek alján, magaslaton fekvő két kőtemplomával s fasorok közé helyezett csinos udvarházaival a Mezőség egyik legszebb faluját alkotja, s messziről tanúskodik arról, hogy itt magyarok is laknak”. Sajnos a 2011-es népszámlálás adatai szerint Mezőszengyelben csak 93 lélek vallotta magyarnak magát, napjainkban pedig a megfogyott magyar lakosok száma elenyésző az egész lakossághoz képest. Molitorisz Zoltán

kiskorú lányomat, mellette elemlámpát és biztattam, hogy nem lesz semmi baj, inkább énekeljen ő is, jó hangosan, hogy ne féljen... Nos énekelt is, ma is szívesen teszi, a Román Fejlesztési Bank kórusával Párizsban is vendégszerepelt.

Legszívesebben mire emlékszem? Kiszámoló mondókával a válasz az egyik fontos mérföldkőre esett: áthelyezésem a legrangosabb marosvásárhelyi magyar tannyelvű iskolába, a híres, történelmi múltú Bolyai Farkas Líceumba. Valójában itt éltem pályafutásom virágzását, itt teljesedett ki minden tanítói vágyam, terveim és álmaim megvalósulása boldoggá tettek.

Az iskola vezetőinek pozitív hozzáállása, valamint a kollégák elkötelezettsége segítségével az alsós osztályoknak évente többször is sikerült író-olvasó találkozót vagy rendhagyó irodalomórát szervezni, amelyen szívesen részt vettek nagyobb osztályok is. Hát ezek is nagyon kedves emlékek számomra, remélem, azoknak is, akik részt vettek a rendezvényeken. Neves írók, költők

Az évek távlatából minden kitisztul, az emlékek megszépülnek vagy átértékelődnek, még a kellemtelen emlékeknek is eltompul az érdessége az idő múlásával.

voltak vendégeim: Kányádi Sándor, Kovács András Ferenc, Lackfi János, Varró Dániel, Cseh Katalin, Bosnyák Viktória, Szabó T. Anna, Király István, Vörös István, Zágoni Balázs, Albert Homonnai Emőke, Szávai Géza. A találkozók pedig maradandó élményként vésődtek be emlékezetünkbe és az iskolánk történelmébe.

– Változtak-e a gyermekek az évtizedek alatt, és változott-e a generációk viszonyulása az iskolához, tanuláshoz, tanítóhoz?

– Igen, 30–40 év hosszú idő, óriási mértékben változott minden ebben a században, a társadalom, a gazdaság is. Természetesen a gyermekek és pedagógusok is ki vannak szolgáltatva ennek a változási folyamatnak... A tanító

Pop-Sólyom Ágnes tanítványaival

szerepe is átalakulóban van, hisz a mai iskola elvárásainak kell eleget tennie, folyton figyelnie kell a szakmai változásokra, az önfejlesztésre.

Az utóbbi években sokszor hallottam, hogy gyengül, hígul a gyermekanyag. Szerintem ez nem igaz, csak a környezet és a család hatásai másak. Sajnos egyre több gyermek nő fel kétes erkölcsű vagy csonka családban, a digitális eszközök, a mobiltelefonok, a táblagépek, az online oldalak világában, felügyelet nélkül. A mai gyermek az ugyanolyan kincs, ártatlan lélek, mint évtizedekkel ezelőtt, csak a feljűk fordított figyelem nem ugyanaz. Időzavaros a mai társadalom, miközben az elvárások a szülők, a külvilág, az iskola részéről egyre fokozódnak. Sok kiskorú nem bírja elviselni, hogy állandóan meg kell felelnie valaminek, valakinek, mindenkinek, és gyorsan menedéket keres a digitális világban, amelyben majd elmagányosodik, egyre inkább figyelemzavaros lesz, majd a tanulás másodlagos szerepet tölt be.

– Ezt mennyire tartja veszélyesnek?

– Ezt látom a legnagyobb veszélynek manapság, hisz ez a kutyüvilág könnyen rabul ejtetheti őket, elterelve figyelmüket az igazán fontos dolgoktól, a tanulástól, az olvasástól, a valódi műveltségtől. Az internet a jelenkor egyik legnagyobb csodája, nagyszerű lehetőség, segítség a fejlődésre, csak hasznukra kell fordítaniuk. Elsősorban a szülő vegye

fontolóra, mikor vásárol okostelefont az imádott gyerekének, vagy mennyi időt tölthet a gyermek a képernyők előtt. Legyen tisztában a gépek fejlesztő, de inkább a káros hatásával. Ne hagyja magára a gyereket a virtuális világ útvesztőin, inkább kövesse a tanulási előmenetelét, olvasson fel neki, játsszanak együtt, kiránduljanak, minél több minőségi időt töltsenek együtt, stb. A pedagógusnak is erre a helyzetre kell fókuszálnia, és megtalálni a módját, hogy a csodákra képes háromszög: család + iskola + közösségek a gyermekek fejlődését és védelmét szolgálják. Manapság a pedagógus szerepe is átalakulóban van: több igényt kell kielégítenie, nemcsak a tudást és az információt kell átadnia, ezeket más csatornán is megkaphatja a diák, hanem a technológia fejlődésével egyszerre kell neki is fejlődnie ahhoz, hogy segíteni tudjon a diákoknak eligazodni az internet óriási információáradatában. Ezenkívül sorozatosan iskolán kívüli programokat, közös tevékenységeket, érdekes, vonzó rendezvényeket kell szerveznie. Mai gyermeknek mai pedagógus kell!

(Az interjú befejező részét következő lapszámunkban olvashatják).

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Játékos tanulás a Kolozsvári Magyar Napokon

Immár hagyomány, hogy a gyerekek számára is szerveznek tartalmas programokat a Kolozsvári Magyar Napokon. Az augusztusi eseménysorozaton is szerepet kapott a tudás átadása, a játékos tanulás. Az Ifjúsági Pavilonban a Mathias Corvinus Collegium interaktív kísérletezésbe vonta be a gyerekeket. A tudományok iránt érdeklődő általános iskolásokat dr. Farkas Eszter vezette be a kémia világába. A diákok kisebb csoportokat alkotva látványosnál látványosabb kísérletekben vehettek részt, sőt elsajátíthatták a titkosírás rejtélyeit is. De nem maradhattak el a múltidéző játékok sem: hagyományos mesterségeket is megismerhettek a gyerekek, és középkori vásári forgatagban is elvegyülhettek.

FOTÓK • JAKAB MÓNIKA

Járd végig! – beszámoló a II. Kárpát-medencei Nyári Pedagógus Akadémiáról

Bevallom, már a rendezvény címe is elég figyelemfelkeltő, elgondolkodtató és sokatmondó volt számomra. „Járd végig!” – így szólították meg a III. Kárpát-medencei Nyári Pedagógus Akadémia szervezői a határon túli magyar pedagógusokat. Az augusztus eleji továbbképzésnek otthont adó intézmény a SZEGEPI (Szeged-Csanád Egyházmegye Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézete) volt (a projekt azonosító száma: EFOP-3.10.1-17-2017-00003). A programok szakmai irányítója, Bíró Gyula képzésfejlesztési igazgató, docens, valamint Óvári Gabriella, a projekt koordinátora mindent megtett azért, hogy az Erdélyből, Partiumból, Felvidékről, Délvidékről, Kárpátaljáról érkező pedagógusok azt érezzék, nincsenek magukra hagyva, hogy munkájuk értékes és elismert. Azt érezhettük: részei vagyunk egy egésznek akkor is, ha elválasztanak az országhatárokon. Felemelő érzés volt végigjárni az utat együtt négy napon keresztül, úgy elindulva, hogy „biztosan jó lesz minden tettünk, ha Isten jelenlétében tesszük.” (Don Bosco)

A kabátot alakítsd az emberhez, és ne az embert a kabáthoz

Színvonalas előadások hangzottak el az akadémián. Dr. Németh Nóra A pedagógusképzés jelene és jövője című előadásában rávilágított arra, hogy milyen nagyszerű az, hogy a kisgyermek még teli vannak érdeklődéssel, bátran kérdeznek, de sajnos már alsó tagozaton néhány türelmetlen pedagógus megpróbálja őket „lenevelni” erről. Aztán ahogy nőnek, csökken az érdeklődés, végül már a felsőoktatásban a szó szoros értelmében valódi „hallgatókká” válnak. Mucsi Balázs Sándor A szakképzési rendszer átalakulásáról osztotta meg velünk gondolatait, tapasztalatait. Különösen fontosnak tartja, hogy a pedagógus találja meg az utat

minden gyermek felé. Vallja, hogy „a gyermekek nem szenvednek semmiféle betegségben, csak gyermekkorban”. Remekül kidolgozott rendszerek, programok (dobbantóprogram, műhelyiskola) segíthetnek abban, hogy a szakképzés valódi értéke megnyilvánuljon, és elérhetővé váljon. Előadását hallgatva Anthony De Mello egyik gondolata jutott eszembe: „a kabátot alakítsd az emberhez, és ne az embert a kabáthoz”.

Különösen fontosnak tartja, hogy a pedagógus találja meg az utat minden gyermek felé. Vallja, hogy „a gyermekek nem szenvednek semmiféle betegségben, csak gyermekkorban”.

A pedagógusok egy része kényszerből van a pályán

Dr. Mező Ferenc A kommunikációs és gondolkodási képességek fejlesztése a közneveléstől a felsőoktatásig címmel tolmácsolta gondolatait, kihangsúlyozva, hogy mennyire fontos a gyermekek helyes tesztelése, képességeiknek felmérése óvodás kortól kezdve. Csak akkor tudunk kellőképpen fejleszteni valamit, ha megvannak az alapok. Bíró Gyula Legyen más a pedagógia címmel tartott előadást. Szerintem teljes mértékben egyetért minden pedagógus az az állítással, hogy sajnos „papírpedagógia” uralkodik. Többet írunk egy gyermekről, mint amennyi időt tudunk szánni a vele való foglalkozásra. Elgondolkodtató az a dakota közmondás is,

melyet a tanár úr idézett előadásában: „Ha észreveszed, hogy holt lovon lovasgolsz, szállj le róla”. Az sem elhanyagolható tény, hogy a pedagógusok egy része manapság csak kényszerből, nem pedig elhivatottságból van a pályán. Dr. Pálfi Sándor az óvodai nevelésről osztotta meg velünk gondolatait. Tény, hogy sokak szerint akkor jó az óvoda, ha ezáltal könnyebb lesz az iskola, pedig a jelenben megvalósítható pedagógiára kellene koncentrálni. Sajnos az óvodai oktatásban is „a papírpedagógia még mindig hasít ezerrel”. Az a szomorú, hogy a didaktikai logikára épített tervezés gyakran csak papíron marad. Sok energiát fordítunk teljesen fölösleges dolgokra, és nem figyelünk kellőképpen arra, hogy a személyiség általános alapozója kellene legyen az óvoda.

Kötődés nélkül a gyermek nem nevelhető, csak idomítható

Gyakran előfordul, hogy nem tudunk igazodni ahhoz, amit látunk, hanem elvárjuk, hogy azt lássuk, amit szeretnénk látni. A mai közösségi igényünk, hogy én egyediként vágyott legyek, és képes legyek másokat megérteni. Gyakran tapasztaljuk Vekerdy Tamás nemrég elhunyt ismert gyermekpszichológus állításának igazát: „Ha egy gyermek megérzi, hogy fejleszteni akarják, akkor leáll a fejlődésben.” Bármit teszünk munkánk során, mindig tartsuk szem előtt, hogy kötődés nélkül egy gyermek nem nevelhető, csak idomítható.

Bíró István Ferenc előadásával rávilágított arra, hogy mennyi pozitív élmény rejlik a népi hangszerekkel való ismerkedésben. A népifurulya-órák keletére legalkalmasabbak a népmesék. Ha ügyesen csináljuk, olyan gyermekeket is megnyerhetünk, akik zárkóztak, visszahúzódtak. A népmesékben a hősök szerepe a gyermekeknek jut, és a

hősöket segítők lesznek a tanárok. A tanár, mint a tudás forrása, segítsen abban a gyermekeknek, hogy a felfedezett tudást osszuk meg, fogalmazzuk újra.

A továbbképzés nem csak „fejtagítás” volt

A szakmai műhelymunka sem maradt ki a képzésből. Csoportos tevékenységek keretén belül ízelítőt kaptunk a pedagógiai értékelés korszerű módszereinek alkalmazásából, a differenciálás és tehetséggondozásból a gyakorlatban, új tanulásszervezési eljárásokból és a hátrányos helyzetű gyermekek pedagógiájából a gyakorlatban. Nagyon hasznosak voltak ezek a műhelymunkák, mert domináltak a konkrét, gyakorlati tevékenységek, és lehetőség volt jobban összerázódni a különböző országokból érkező pedagógusokkal. A továbbképzés nemcsak „fejtagítás” volt, életre szóló történelmi élményekkel is gazdagodtunk. Felemelő érzés volt elindulni a Országházzal szemben található Összetartozás emlékhelyétől, végigjárni Visegrádon Mátyás nyomában, gazdagodni lélekben az Esztergomi bazilika kincseivel, majd Szarvason, a Történelmi Magyarország középpontjában együtt énekelni nemzeti imánkat, a himnuszt. Alkalmat kaptunk arra is, hogy megismerjük és megcsodáljuk Munkácsy néhány alkotását a Békéscsabai Múzeumban.

Csodálatos élményekkel gazdagodtunk Gyulán is az Almásy-kastélyban, a gyulai várban és várfürdőben. Köszönet és hála a szervezőknek, támogatóknak. Ez a néhány nap is megerősített abban, hogy milyen jó magyarnak lenni, de tennünk is kell azért, hogy nemzeti értékeinket továbbörökítsük. Erőt merítettünk abból, amit itt megtapasztaltunk, vagyis, hogy fontosak, értékesek vagyunk az anyaországnak, összeköt a múltunk, jelenünk és jövőnk. Kalkuttai Szent Teréz gondolatával zárom a beszámolót: „Nagy dolgokat tenni nem tudunk, csak kicsiket, nagy szeretettel.”

A szerző a szatmárnémeti Bălcescu–Petőfi Általános Iskola tanítónője.

IANOS ERZSÉBET
erzsike69@yahoo.com

Színvonalas szakmai előadásokat hallgathattak meg a pedagógusakadémia résztvevői Békéscsabán

Erdélyből és a Partiumból is érkeztek pedagógusok a nyári akadémiaira, amely műhelygyakorlatokat is kínál

„Könyvmolynak lenni nagyon is menő”

Csipán Kristóf a Maros megyei Gyula után él szüleivel, magántanuló, és idén nyáron volt 11 éves. A reggeleket 20–30 perc olvasással kezdi, és három-négy órát tanul naponta. Az általa elolvasott könyvek témája nagymértékben összefügg aktuális tanulmányaival, így akkor is tanul, amikor épp kikapcsolódásként elmerül a könyvek világában. Június-júliusi lapszámunkban az interjú első részét közzétettük, a befejező részben Kristóf részletesen beszél arról is, melyek a kedvenc olvasmányai, és miért.

pedig már egyedül olvastam egyes könyvek, fejezetek címét. Édesanyám is könyvmoly, így tele van a házunk könyvekkel. Kiskorom óta könyvek vesznek körül, nálunk nincsen ünnep ajándék könyv nélkül. A legelső könyv, amit elolvastam, az a Tökmagok című sorozat volt Berg Juditnak a Most én olvasok könyvsorozatából. Ismeretterjesztő könyvsorozatból áll össze, és csupa nagybetűs könyvek. Az első oldalakon csak három egyszerű mondat van és illusztráció, később már

meguntam, most is szívesebben olvasok regényeket, mint meséket azokban jobban el lehet mélyülni.

– Tanulás, barátok, foglalkozások mellett mikor van időd olvasni?

– Reggel ébredés után már rutinná vált, hogy olvasok 20–30 percet, a tanulási témákat amikor csak lehet, összekötjük könyvekkel, így sokkal több mindent megtudok, de azért mert érdekel, és nem azért mert el kellett olvasni. Igazából még semmit sem olvastam

A könyv borítója nem szokott befolyásolni, mert szerintem a könyvnek belül van a lényege.

azért, mert el kellett, mindent magamtól, szívesen olvastam. Például a romántankönyv leckéje miatt olvastam el Pinokkiót, Őz a nagy varázslót vagy Fram a jegesmedvét. A történelemleckék miatt olvastam az Idődetektíveket, vagy Caesar, Odin, Zeusz történelmi személyekről ismeretterjesztő könyveket. A kincskereső kisködmön állítólag kötelező olvasmány, én párhuzamosan olvastam Lackfi Jánosnak az újragombolt változatával, így nem tűnt annyira kötelezőnek. Utána pedig megnéztük a könyvről szóló filmet, és a Lackfi János változattal kapott CD-t hallgattuk még jó pár hétig. (szerk. megjegyzés: Lackfi János az ő saját stílusában, humorosan meséli el a Kincskereső kisködmön történetét úgy, hogy azt a kisiskolások is könnyen megértsék. A kötethez CD tartozik, amelyen Lackfi János dalszövegei hallhatóak.) De kirándulást előtt is előre hangolódunk az utazásra. Most készülünk a Balatonra, sokat beszélünk a Balaton méreteiről, kialakulásáról, de regényt is olvasok, ami ott játszódik. Amikor hatéves koromban Londonban voltunk, megismerkedtem Harry Potter

Csipán Kristóf karácsonyi ajándékaival

– Hogyan kezdődött a könyvek iránti szereteted? Mikor és kitől tanultál meg olvasni?

– Egyrészt magamtól tanultam meg olvasni, másrészt pedig édesanyámtól. Én nem tudok visszaemlékezni, de édesanyám azt mesélte, hogy már kiskoromban gyakran megkérdeztem, hogy melyik milyen betű, és ötéves koromban

bővített mondatokból áll, és így tovább. Direkt olvasni tanulónak írták ezeket a könyveket. A sorozat négy kötetből állt, és mindegyik kötet egy újabb olvasási nehézségi szintnek felelt meg. A történetek össze is függenek egymással, de önállóan is olvashatóak. Hét-nyolc éves koromtól elkezdtem nagyobb könyveket olvasni, a rövid meséket hamar

történetével, így amikor hazajöttünk, a szüleim megvették nekem az első három illusztrált kiadást, és azt kezdtük el olvasni esténként. Délután szabadidőmben szintén olvasok. Mindemellett sokat utazunk, és olyan szerencsés vagyok, hogy autózás közben is tudok olvasni, nem vagyok rosszul, ha bárhol várakozni kell, előveszem a könyvem, és nem unatkozom. Mindig nálam van minimum egy könyv. De a napokat is mindig olvasással zárjuk, este édesanyám még mindig olvas fel nekem.

– Ha ilyen rengeteget olvasol, talán nem lesz könnyű arra válaszolnod: mi a kedvenc könyved?

Amikor írok egy könyvajánlót, akkor egyszerre vagyok gépelési és fogalmazási órán. A célom az, hogy akik szeretnek olvasni azoknak ötleteket adjak, hogy mi az, amit érdemes elolvasniuk, és akik kevésbé szeretnek vagy egyáltalán nem szeretnek olvasni, azoknak pedig hozzam meg a kedvét az olvasáshoz.

– Nem tudok kedvenc könyvet választani, több is van amit kedvelek: A végtelen történet, Az Egy ropi naplója, a Vég, Momo, Ickabog. De ami különösen tetszett az a Vég című könyv, ami 302 oldal, apró betűs, és szinte nincs is benne illusztráció. Három nap alatt olvastam el egy horvátországi nyaralás alatt. A történet szorosan kapcsolódik a videójátékhoz, amit én is játszom, annak ismerete nélkül nem biztos, hogy megérti, aki olvassa. A vég dimenziójában játszódik, egy ikerpárról szól, akik a mindennapjaikat kincskereséssel töltik, de felfordul az életük, amikor az emberek ellátogatnak a dimenziójukba azért, hogy megöljék a vezetőjüket a végyetsárkányt.

– Hogyan viszonyul az életedben az olvasás a „mozgóképfogyasztáshoz”, azaz könyvek vagy tévé?

– Nálunk a könyv nem zárja ki a tévét. Ovis koromban, amikor megtetszett egy rajzfilm, megvásárolták nekem könyv formájában is a szüleim, aztán mire megtanultam olvasni, ez megfordult. Ami megvan filmben, egyszer elolvassom, aztán családi moziestet tartunk, a film után pedig megbeszéljük, hogy

ezek a könyvek a mi generációnk problémáiról szólnak. Ha egy író stílusa megtetszik, akkor szeretek tőle több mindent elolvasni. Roald Dahl az egyik, akit szeretek, vicces történetei vannak, melyekben sosem teljes a családi boldogság, és a szereplők mégis kihozzák magukból a legtöbbet. Szerintem a szerző a törté-

Csipán Kristóf: „Könyvekkel lehet utazni, szórakozni, játszani és sok-sok érdekességet meg lehet tudni általuk a világról.”

melyik volt jobb, a könyv vagy a film. Így olvastam el a Momót, a Végtelen történetet, a Lengemeséket, a Dzsungel könyvét vagy a Barátságos óriást. Környezetvédelemről is sokat olvasok és tanulok, például olvastam már Greta Thunberg-ről is, de David Attenborough dokumentumfilmjeit is megnéztük a családdal. Mindegyiket szeretem a maga módján, a könyveket azért szeretem, mert én tudom a saját fejemben elkészíteni az időzjeles filmet. A szereplőket és helyszíneket én tudom elképzelni, másrészt pedig a könyv illatát nagyon szeretem. A filmeket pedig azért kedvelem, mert meg tudom figyelni, hogy mi volt közös a filmben és a képzeletemben.

– Van-e kedvenc íród? Ha igen, ki és miért?

– Kedvenc írom is nagyon sok van, mint kedvenc könyvem, elég sok kortárs irodalmat olvasok, mert úgy érzem,

netekbe bele-bele írja a gyerekkorát is. David Walliams egy másik kedvenc, aki szintén nagyon vicces, és segít jobban megérteni az embereket. Berg Juditnak a fantáziálényei nagyon tetszenek, és ahogy szövi a cselekményszálakat az azal fenntartja az olvasó érdeklődését is. Kádár Annamária könyveit is szeretem, vagy Lackfi Jánost, aki szórakoztató, vicces és gyereknyelven tud írni. Szerintem közelebb hozza a verseket a gyerekekhez. M. Kácsor Zoltán pedig a legjobb dinós könyveket írta, amit eddig olvastam.

– Az olvasott könyvek között láttam román nyelvű könyveket is. Olvasol román, esetleg angol nyelven is?

– Egy éve járok online román olvasóklubba, ahol jelenleg az Egy ropi naplóját olvassuk, és beszéljük meg. A történet egy kisfiúról szól, aki a saját fiatalos szavaival írja le az iskolai-családi problémáit, örömeit, haragjait. De

igazából ez a könyv egyrészt rólunk szól, gyerekekről, mert szerintem nincsen olyan gyerek, akik elolvasta volna, és ne mondta volna azt, hogy ez velem is megtörtént. Mindegyik kötetnek külön témája van, az első kötet az iskolai és barátságban lévő problémákról szól, a második kötet a testvérek közötti viszályokról, a harmadik kötet

Wars-könyvek, amik csak angolul vannak kiadva, azokat szoktam olvasni és fordítani magamnak.

– *Hogyan választod ki a könyveket? Hogyan döntöd el, hogy mi legyen a következő?*

– A könyvespolcom két részre van osztva, a már elolvasottak és az olvasásra váró könyvek. Az első években édesanyám választotta ki a könyveket, de figyelembe vette az érdeklődési körömet is. Egy idő után aztán már én kezdtem el kiválasztani magamnak, hogy mit akarok olvasni, amikor mentünk kirándulni, bementünk könyvesboltokba, olyankor én is választottam magamnak olvasnivalót. Mindig elolvasom a könyv hátulját, és általában az alapján döntöm el, hogy el akarom-e olvasni a könyvet. A könyv borítója nem szokott befolyásolni, mert szerintem a könyvnek belül van a lényege. Sokszor volt olyan, hogy egy könyvet többször átolvastam, például a Kisfiú, a róka, a vakond és a ló című könyvet egymás után kétszer olvastam el. Nagyon szép illusztrációk vannak benne, és rövid-tömör mondatokból áll a történet. A könyv leginkább különböző érzelmi problémák megoldásáról és az élet értelméről szól.

– *Szoktál-e versesköteteket olvasni, vagy egyelőre inkább prózákat olvasol?*

– Most inkább történeteket olvasok, verseket csak a tananyagokkal kapcsolatosan szoktam olvasni. De nagy élvezettel olvasom Lackfi Jánosnak az újraköltött verseit, amit nagyon szeretek, és megszakadok a nevetéstől annyira viccesek. Az újraköltöttek mellett ott vannak a klasszikus versek, azokat is el szoktam olvasni.

– *Láttam, hogy van két cicád, Kija és Gombóc. A könyvekben mennyire keresed az olyan témákat, ami állatokról szól?*

– Kija nevű cicám az Idődetektívek című sorozatból kapta a nevét, aki Egyiptomból hozott sziámi cica, és a könyvsorozat szereplője. Gombóc pedig a kinézete miatt. Szeretem az állatos történeteket, mivel állatok között nőtem fel. A nagyszüleim állattenyésztéssel foglalkoznak, és ezért

jó pár állatos könyvet elolvastam. Ilyen például a Nógrádi Gábor Segítség ember című kötete, amely arról szól, hogy szeressük az állatokat. De a Kikérdez egy kandúrt, Már megint ez a kandúr, a Macska mondja meg, Pálcika cica is konkrétan állatokról vagy cicákról szól.

– *Hogyan viszonyulsz a kötelező olvasmányokhoz?*

Mindig megkérdez anyukám, hogy tetszik-e nekem az adott könyv, vagy sem, ha tetszik csak akkor olvasom el, ha nem másikat keresünk. Általában össze vannak gyűjtve ezek a könyvek egy polcra, és arra várnak, hogy elolvassam. Édesanyám azt mondja, hogy már olvastam „kötelezőt” is, de nem tudtam hogy az valahol valamiért kötelező könyv volt. Nem kell engem noszogatni azért, hogy olvassak, általában magamtól nekifogok egy újabb könyvnek. Volt már jó pár olyan reggel, hogy édesanyám felébredt, és mikor bejött a nappaliba azt látta, hogy én már olvasok. Miután elolvastam egy vagy több fejezetet egy könyvből, elgondolkodok, hogy mik is történtek pontosan abban a részben, mi volt a lényege egy-egy cselekedetnek. Mivel a barátaim nem olvasnak annyit, mint én, ezért inkább édesanyámmal szoktam megbeszélni a könyvekről olvasottakat. Például az Ickabogot is úgy olvastuk, hogy az első fejezetet felváltva, egy oldalt én, másik oldalt anyukám. Aztán versenyeztünk is, hogy ki fejezi be hamarabb. Hogyha pedig van olyan téma, ami a barátaimat is izgatja, mint például a Minecraft-kötet, akkor azt ajánlom nekik is és elmondom, hogy nagyjából mi történik a könyvben, de szívesen kölcsön is adom a könyvet, ha elolvassák. Manapság könyvmolynak lenni nem unalmas otthon ülős tevékenység, hanem szórakozás, és nagyon is menő. Könyvekkel lehet utazni, szórakozni, játszani és sok-sok érdekességet meg lehet tudni általuk a világról.

(Az előző lapszámunkban közölt interjú befejező része.)

JAKAB MÓNIKA

jakabmonika940206@gmail.com

„Mindig van nálam legalább egy könyv”

folytatja ezeket a témákat, de leginkább a családra összpontosít, és minden kötet más iskolai évet ír le. Ez a könyv nem egy szépirodalmi kötet, inkább a hétköznapiokról szól, a nyelvezete is egyszerűbb, könnyű szavak-szlengek vannak benne, amit más nyelven is egyszerű megérteni. Most már a negyedik kötetnél vagyunk, párhuzamosan olvasom a román könyvet a magyar kötettel. Minden héten kedden van az olvasóklub, és addig el kell olvasni bizonyos oldalszámig a könyvet. Ilyenkor szótárakoz is, de általában magamban lefordítom a mondatot, és utána megnézem a magyar kötetben, hogy helyesen fordítottam-e le. De ezenkívül olvasok más román könyveket is, viszont legfőképpen angolul szeretek olvasni. Vannak enciklopédiák, Star

Puskás Cristian gyermekpszichiáter a lelki zavarokról érkezett a Mentés Másként konferencián

Kamaszkori öngyilkosság a pandémia alatt

Miért vannak önpusztító gondolatai egy tinédzsernek? Ebben a korban egyáltalán miért jut eszükbe az öngyilkosság? A féltésen és dühön túl mit tehetnek a környezetükben élők a megelőzésért? Hogyan vált a fiatalkori öngyilkosság katalizátorává a járvány? Minderről dr. Puskás Cristian gyermekpszichiáter beszélt a Mentés Másként Konferencián.

Az öngyilkosság a második vezető halálok a tinédzserek körében. Elsőre ijesztőnek tűnhet, de tulajdonképpen logikus: a fiatalok jellemzően nem végzetes betegség miatt halnak meg, körükben vezető halálok a baleset. A végkifejlet pedig annál tragikusabb, hiszen az öngyilkosságról többnyire úgy gondoljuk, elkerülhető lenne. Az Eurostat adatai szerint 2015-ben Romániában 100 ezer főre 5,64 öngyilkossági eset jutott a 15–19 évesek körében, az uniós átlag 4,35 volt. Ezeket az adatokat óvatosan kell kezelni, ugyanis a módszeren országonként és időszakonként változhat, ugyanakkor a statisztikák nem tartalmazzák a „sikertelen” öngyilkossági

A 2020–2021-es statisztikákra még évekig várni kell, de szakemberek már tavaly figyelmeztettek: megnőtt az öngyilkossági kísérlet miatt kezelt tizenévesek száma, ugyanis a koronavírus-járvány miatt elrendelt hosszadalmas kijárási tilalom a megszokott habitusunkkal ellenkező életmódot kényszerített ránk.

kísérleteket, sem a vitatható halálokokat, amelyek egy része mindazonáltal akár öngyilkosság is lehet. A 2020–2021-es statisztikákra még évekig várni kell, de szakemberek már tavaly figyelmeztettek: megnőtt az öngyilkossági kísérlet miatt kezelt tizenévesek száma, ugyanis a koronavírus-járvány miatt elrendelt hosszadalmas kijárási tilalom, amely a megszokott habitusunkkal ellenkező életmódot kényszerített ránk, a családok hónapokon át tartó bezártsága olykor túl szűk terekben, a társas kapcsolatok, szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek meredek beszűkülése súlyos következményekkel jár az egyik legsebezhetőbb korosztályra, a kamaszokra nézve.

A Mentés Másként konferencián Puskás Cristian pszichiáter az öngyilkossághoz kapcsolódó tévhitek eloszlatásával kezdte előadását. Az „amelyik kutya ugat, az nem harap” logika mentén gyakori vélekedés, hogy aki beszél az öngyilkosságról, ezzel kapcsolatos gondolatairól, nem fogja megtenni, az nem is tesz többet, csak mesél, hiszen ha valaki tényleg ezt akarja, akkor megteszi. Ennek a tévhitnek a veszélye,

A pandémia negatív hozadékai felerősítették a lelki zavarokat a kamaszok esetében is

hogy legyintünk, esetleg elbagatellizáljuk a dolgot, nem foglalkozunk azzal, ha valaki gyakran beszél az öngyilkosságról, sokszor érinti a mindennapokban a témát, vagy hirtelen megnyílik, és elkezd beszélni arról, hogy foglalkoztatja az öngyilkosság gondolata.

Ha valaki egyszer eldöntötte, hogy tényleg meg akar halni, akkor az meg is fog halni, már semmit sem tehetünk érte – Puskás Cristian tisztázta, hogy az öngyilkosság ennél összetettebb pszichológiai folyamat: „Nem egyszerűen meghalni szeretne az illető személy, hanem változtatni. Abban, hogy ez a változás hogyan történik, már lehet különböző módokat találni, akkor dönti el valaki, hogy szeretne öngyilkos lenni, amikor kimerítette az összes megküzdési mechanizmusát, amikor elhasználta az összes eszközt, amivel eddig konfliktusokat oldott meg, és most egy olyan konfliktussal találkozott, amire egyik sem működik, és jobb híján arra a

következtetésre jut, hogy lezárja az egészet, és megszabadul ettől az aktuális nehézségtől, konfliktustól. Itt tudunk egy alternatívát nyújtani, ami megelőzheti a szuicidiumot.”

Buta eszközökkel is komoly a szándék

Ha valaki többször megpróbálta sikertelenül, azt jelenti, hogy nem akar igazán meghalni – így szól a következő tévhit. Puskás Cristian sokszor találkozik praxisában esetekkel, amikor komolyan nem vehető eszközökkel próbálnak öngyilkosságot

A felnőtteknek fokozottan oda kell figyelniük a gyerekek bezártság okozta viselkedésére

elkövetni a fiatalok. Kiskamaszok megmosolyogtató módszerekhez folyamodnak, például egy doboz multivitaminból vesznek be 15 szemet. Más megpróbálta megfojtani magát szabad kézzel – erről tudjuk, hogy technikailag megoldhatatlan, mert egyszer csak bekapcsol a túlélési ösztön, ami mindent felülír. Az elkövető környezetében felmerül a kérdés, hogy az ilyen kísérleteket mennyire kell komolyan venni. Mégis ugyanúgy kellene foglalkozni vele, mint azzal, aki kiállt a tizedik emeletre, és az utolsó pillanatban valaki behúzta? A pszichiáter szerint a szándék minden esetben komoly.

– Minket nem az érdekel, hogy milyen eszközt használ, hogy mennyire csinálja végig, minket az érdekel, hogy felmerült ez a gondolat, előjött mint alternatíva, és ha egyszer megtette, még egyszer megtette, többször megpróbálta, akkor ott nagyon sok minden történhet, a kísérlet bármelyik irányban elsülhet. Olyan kamasszal is volt dolgom, aki nagyon sokadik emeletről ugrott, és évekig rakták össze, de jelenleg teljesen jól van, teljes értékű életet él mindenféle szempontból, pszichésen is, szomatikusan is teljesen felépült, és vannak olyan esetek is, ahol rendszeresen megvan egy nagyon pontos koreográfiája annak, hogyan

kísérel meg öngyilkosságot az egyén, és egyszer csak nem jön össze a megmentés. Lásd Máté Pétert – mondta a szakember.

Beszélni vagy nem beszélni?

Ha olyannal beszélsz öngyilkosságról, aki már megpróbálta, vagy gondolt rá, annak csak ötletet adsz, bátorítod a megtételére – gyakori vélekedés, hogy jó vigyázni azokkal, akiket foglalkoztat az öngyilkosság gondolata, mert talán éppen azért érzi járható útnak, jó ötletnek, mert nagyon nyíltan beszélünk vele az öngyilkosságról. „Ettől is szoktunk félni. Nagyon gyakran, nagyon indokolatlanul félünk ettől. Aki ezt szeretné, aki ezt végiggondolta, akinél akár csak az első

És ott maradok bezárva, és nem tudom megélni ezt a kamaszkort, ezt a serdülést, nem tudom megélni ezt a leválást. Ez feszültséget eredményez, ilyenkor könnyebben felerősödnek konfliktusok.

szikra is előjött, az folytatni fogja attól függetlenül, hogy erről beszéltek, vagy nem beszéltek, vagy van akinek megnyílnia, vagy nincs.” – fejtette ki Puskás Cristian.

Aki csak néhány tablettát vesz be, az nem igazán akar meghalni – hangzik még el, és az ilyen „elkövetőt” is nehezen vesszük komolyan, ugyanúgy, mint azt, aki többször kísérelt már meg öngyilkosságot.

Aki egyszer már gondolt az öngyilkosságra, az mindig veszélyeztetett lesz – ez szintén hamis, hiszen minden azon múlik, hogy sikerült-e megoldást találni a problémára, amire az érintett az öngyilkosságot találta megoldásnak. Lehet, hogy elkezdett egy terápiát, megtanult más problémamegoldó mechanizmusokat, azokat jól alkalmazza, esetleg volt

Aki egyszer már gondolt az öngyilkosságra, az mindig veszélyeztetett lesz – ez szintén hamis, hiszen minden azon múlik, hogy sikerült-e megoldást találni a problémára, amire az érintett az öngyilkosságot találta megoldásnak.

a háttérben egy depresszió vagy egy szervi probléma, amit sikerült stabilizálni, ami meggyógyult, és ez megoldást jelenthet a szuicid magatartásra.

Az elmúlt időben emlegette az öngyilkosságot, de pár napja nyugodtabb, biztosan megjött az esze – gondolhatjuk, és többé nem foglalkozunk az egésszel. A pszichiáter szerint pedig ez a legveszélyesebb időszak: – A szuicid tematika íve ott kezdődik, hogy valahol valamikor előjön az első gondolat. Elkezd körvonalazódni, megfogalmazódni, és amikor már nagyon egyértelmű, akkor következik a segélykiáltás (cry for help). Ebben a szakaszban az egyén nem tudatosan, de tulajdonképpen teszteli a környezetét, a világot, hogy van-e értelme itt maradni, ad még egy utolsó esélyt. Még egyszer

elmondja, hogy bajban van, szenved, neki rossz, ő nem tudja megoldani azt, amivel küzd, és ha ott, abban a helyzetben sem kap pozitív megerősítést, ha ott sem segít senki rajta, akkor hozza meg a döntést, hogy ez az egyetlen megoldás, ő meg fog halni. Amikor meghozta ezt a végső döntést, az nem azt jelenti, hogy a következő pillanatban meg is teszi. Lehet, hogy be kell szerezni az eszközöket, lehet, hogy még le akar zárni dolgokat, elbúcsúzik személyektől, végrendelkezik. De ott ő látszólag jól van, ugyanis megoldotta a problémáját. Nem akkor nyugszom meg, nem akkor tekintek megoldottnak egy problémát, egy konfliktust, egy nehézséget, amikor az

Kamaszkorban erőteljesen előjönnek a szó legnemesebb értelmében vett „primitív ösztönök”, a kamasz megpróbál pozíciót foglalni, a hierarchiában minél jobb helyet elérni, ezért megküzdi, és ebben sok a hasonlóság az állatvilággal, ezt a természetes folyamatot kizárni nem tudjuk, csak némileg keretek közt tartani.

tényleg lezárult, hanem amikor sikerült megfogalmaznom, hogyan fogom azt megoldani. A legegyszerűbb hasonlat talán az, ha tartozásom van, állandóan ez foglalkoztat, körülötte járnak a gondolataim, de abban a pillanatban, amikor talállok egy megoldást, egy forrást, amiből majd ezt a tartozást rendezem, akkor elengedtem a problémát, megnyugodtam. Az öngyilkosság esetében ez az az időszak, amikor az érintett már nem jelzi, hogy segítség kell, hogy baj van, hanem egyszerűen megéli ezt a bajt, és tervezgeti nagyon következetesen, hogy mit fog tenni.

Serdülni Covid idején – rémálom

Kamaszkorban az előadó megfogalmazása szerint nagyon erőteljesen előjönnek a szó legnemesebb értelmében vett „primitív ösztönök”, a kamasz megpróbál pozíciót foglalni, a hierarchiában minél jobb helyet elérni, ezért megküzdi, és ebben sok a hasonlóság az állatvilággal, ezt a természetes folyamatot kizárni nem tudjuk, csak némileg keretek közt tartani. A biológiai váltoásokon túl a kamasz pszichésen is változik, gondolkodása reflexívvé válik, önmagáról kezd el gondolkodni, és összezavarodik, mert ez az új helyzet új nehézségeket, kérdéseket, konfliktusokat szül, olyasmiket él meg kognitív szinten, amikkel korábban nem találkozott. Erre a válsághelyzetre rátesz egy lapáttal az is, hogy a felnőttkorba való átmenet során le kell szakadni a szülőkről. A kamaszkori leválás a szülőről szól, a gyermek inkább passzív szenvedő fél. A szülőnek kell elfogadni, hogy az az aranyos, pici baba felnőtt biológiailag, érzelmileg, gondolkodásában, vágyaiban, viselkedésében is, és elkezd menni a saját útján, ahol a szülő mindenféle falakat, szakadékokat vizionál, amelyekből megóvná a gyermekét, de amiket a fiatalnak meg kell tapasztalni. A leválás fájdalommal járó folyamat, a kamasz részére is, akinek ugyanakkor csatlakoznia kell valami újra, ami a kortárs csoport lesz. A serdülő fizikailag is leválik, kevesebb időt tölt a

szülőikkel, többet van az otthontól távol, kortárs közösségben. Ehelyett az utóbbi másfél évben azt mondtuk, hogy itt a bejárati ajtó, eddig lehet menni, innen kifelé nem. És adott az a 30-40-100 négyzetméter, amit kitölt a szinte folyton jelen levő szülő és egy-néhány gyermek. Aki most kellene kamaszkodjon és tanuljon elmenni otthonról, és nem jött össze, mert nem lehet kimenni ezen az ajtón, vagy amikor már ki lehetett menni, nem volt hova menni. Vagy már elkezdett kamaszkodni egy éve, másfél éve, két éve, és kezdett kialakulni egy rutin, miszerint ő fogja magát és megy, főleg amikor konfliktus van – ami a felnőttek számára is elfogadható és elég jól működő konfliktuskezelési módszer, amikor kilépek az adott konfliktushelyzetből, akár fizikailag is. No, de most nem tudott a serdülő kilépni, mert ott van az a bejárati ajtó, amin ha kilépek, lelőnek. És ott maradok bezárva, és nem tudom megélni ezt a kamaszkort, a serdülést, nem tudom megélni ezt a leválást. Ez feszültséget eredményez, ilyenkor könnyebben felerősödnek konfliktusok. Ezzel párhuzamosan megjelent egy bezártságérzés, rossz hangulat, közérzet, amihez nem szükséges, hogy valakinek klausztrofóbiás hajlamai legyenek. Ez az egész járványügy, a bezártság, a korlátozás nem tőlünk függ, nem tudjuk befolyásolni, ezért nagyon intenzív kontrollvesztést élnek meg a serdülők is, akik szeretnék visszkapni a kontrollt. Ideális esetben ez úgy lehetséges, hogy megtanulunk új megküzdési mechanizmusokat, de gyakran az történik, hogy patológiás megküzdési eszközök alakulnak ki. Az egyik legkézenfekvőbb patológiás eszköz az evéshez köthető: ha valaki kontrollálni tudja az étkezését, egy olyan erős alapösztönt, mint az étvágy, azt úgy éli meg, hogy mindent irányítani tud, tehát visszanyerte az elvesztett kontrollt. A másik abszolút kontroll az öngyilkosság: saját kezemből van az életem, addig tart, amíg szeretném, addig tart, míg én azt mondom, hogy pont – fejtette ki a szakember.

Iskolakezdés után újabb hullámra számítanak a gyermekpszichiátrián

A pszichiátrián az első pácienshullámot a lezárások váltották ki azoknál, akik be voltak állva egy szép rutinba, amit nem tudtak folytatni, vagy ahol a nagyon felerősödő konfliktusok okoztak összeomlást, mert nem volt konfliktuskezelési módszerük arra a helyzetre úgy, hogy ott maradnak bezárva, és nem tudnak kortárs közösségbe menni, kiszakadni a szülői közegből, és a szülők sem tudnak mit kezdeni a helyzettel. Amikor ez lejárt, és megtörtént a nagy nyitás, újra lehetett szabadon kijárni, akkor jelentkezett a következő hullám. Akkor annak volt nehéz, aki jól érezte magát otthon, biztonságos közegben egy kutyü előtt, ahol nem kell emberekkel találkozni, nem éli meg azt, hogy bármilyen feladathelyzetben vagy interperszonális helyzetben lenne, és ez a helyzet nagyon jól tudja kezelni például a szorongását, de minden megváltozott, amikor vissza kellett menni az iskolába. Várják a következő hullámot a pszichiátrián szeptembertől, amikor a jelek szerint mindenki visszatér az iskolába, a másfél évnyi relatív biztonság után ugyanis nagyon nehéz lesz azoknak a kamaszoknak, akik félnek a feladathelyzettől, a konfrontációtól, a kudarcától.

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

Szenes víz

Lázás vagyok. Nagyanyám szerint megverték szemmel. Ma volt az iskolában az évnító, és biztos ott. 38,2 – ezt mutatja a lázmérő. Anyám be van pánikolva, azt kérdegeti, hogy mi lett ezzel a gyerekkel. Megverték szemmel, nincs mese, ezt mondja a nagyanyám. Ott volt az évnítón az a piszkos Sete Mari, biztos az volt. Megverték az eszed tokját, ez a nagyapám meglátása. Én nem szólok bele az orvosi természetű vitába, örülök, hogy két fülem van, és nem vagyok szatyor. Melegem van, és fázom is egyszerre, és nincs kedvem játszani sem a lépegető elefánttal, sem a játékaútkkal.

Anyám közben a fiókokban kotorász, és csapkod. Ez nem sokat segít a helyzeten. Végre elővesz egy gyógyszeresdobozt, és diadalmasan emeli a magasba. Ő megmondta, hogy ott van! Mondjuk előtte azt is mondta, hogy máshol van, de mindegy. Kettétör egy szem gyógyszert, és a felét le kell nyelnem. Nagyon rossz, mert keserű, és az eltört széle megkarcolja a torkomat. Anyám pirulának hívja a gyógyszert. Régebben, ha lázam volt, összetörte a pirulát, és egy kanál mézben elkavarta, de már nagy vagyok, le kell nyelni, nincs mese. Akkor még nem tudom, hogy mennyi mindent le kell majd még nyelni. Minden egy félbe tört pirulával kezdődik...

Az évnítón még semmi bajom sincs. Alpár elmeséli, hogy nyáron látott lovat elleni, Zsoltival pedig cserélünk pár autós matricát. Turbo rágókból vannak, nem nagyon érdekel, de azért gyűjtöm én is, hogy legyen mit cseréberélni. A többiek csak azt cserélik el, amiből duplájuk van, nekem nagyjából mindegy, egyik sem rosszabb, mint a másik. Szeretnek velem cserélni, mert bármit odaadok. Azt hiszem, csak azért csinálom, hogy kedveljenek.

Amíg a tanító néni, Bagolyné és a tanító bácsi, akinek nem tudjuk a nevét, elmondják az évnító beszédek, szép sorban kell állnunk egymás mellett, minden osztály külön tömbben, mint a kis katonák. A fiúk a második sorban, a lányok elől, így legalább a beszédek alatt, meg lehet húzni a copfjukat. Ez vicces. Ferike kezd, de aztán nincs megállás. Éles szisszenések hallatszanak itt is, ott is az

Nagyapám nem ért egyet a diagnózissal, de nagyanyám leinti. Hallgass, öreg, nem kérdezett senki.

első sorból, a másodikból elfojtott nevetés. Ha Bagolyné épp a papírjába mélyed, akkor a lányok ellentámadásként hátrúgnak, figyelni kell, nem babra megy a játék. Ha sípcsonton talál egy éles sarok, csillagokat látsz a fájdalomtól.

Az ünnepség után odaadjuk az otthonról hozott virágokat Bagolynénak. A tanító bácsi is kap egy rakás virágot a saját osztályától. Ez is elég vicces, de nincs időnk kedvünkre kikuncogni magunkat, mert ekkor jön az a hatalmas zápor, ami elől már nem lehet időben elmenekülni. Mintha folyékony kavicsokat dobálna ránk millió gonosz kis angyal, egyszerre csattogni kezdenek rajtunk a hatalmas, kemény vízcseppek. Mire berohanunk az iskolába, már vizes a hajam, és a vállamon is átázik a ruha. Kicsit fázom, amíg az ablakból nézzük az esőt, de aztán hamar eláll, és mindenki csapzottan indul haza.

Nagyanyám nem tágít. Megverték szemmel, úgyhogy szenes vizet kell csinálni. Egy pálinkáspoharat megtölt vízzel, félig eléget három gyufaszálat, majd az elszenesedett végüket egyenként beletöri a vízbe. A forró széndarabok szisszennek egyet, szisszennek kettőt,

és szisszennek hármat. Most nagyanyám háromszor keresztet vet a pohárra, belemártja az ujját, és egy kis vizet hint belőle a forró kályhalapra. A sístég után kell inni három apró kortyot a szenes vízből, az az ellenszer a szemmel verés ellen. A félbetört pirula után ez már gyerekjáték. Miután lenyeltem a harmadik kortyot is, nagyanyám még egyszer beledugja a maradék szenes vízbe az ujját, és keresztet rajzol a homlokomra. Reggelre kutya bajod, mondja. Nagyapám nem ért egyet a diagnózissal, de nagyanyám leinti. Hallgass, öreg, nem kérdezett senki.

Mire felébredek, tényleg kutya bajom, a reggeli is jólesik, úgyhogy mehetek iskolába. Mondtam én, hogy csak megverték szemmel, az a piszkos Sete Mari volt, tudom én, morfondírozik nagyanyám. Azt se tudom, ki az a Sete Mari, de ez azért nem volt szép tőle, gondolom, amíg bepakolom a holmimat a táskámba.

Az esernyőmet azért ezúttal nem hagyom otthon.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR
vargalaszloedgar@gmail.com

Elkészültek az új tanévre vonatkozó forgatókönyvek

Eltérő szabályokat dolgoztak ki a hatóságok az új tanévre arra az esetre, ha egy osztályban egy diák megfertőződik koronavírussal, és az egészségügyi maszk mellett a textilmaszkot is engedélyezik. A szeptember 13-án kezdődő tanévben az oktatási intézményekben érvényes járványügyi szabályokról szeptember 1-jén számolt be közös sajtótájékoztatón Ioana Mihăilă egészségügyi és Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter. Eldőlt, hogy valamenyny óvodában és tanintézetben fizikai jelenléttel folyik a nevelés-oktatás, ha az illető településen 6 ezrelék alatti a fertőzöttek aránya. Ha az incidencia meghaladja ezt a küszöböt, valamenyny diák online oktatásra tér át, azok is, akik be vannak oltva koronavírus ellen, és még a még a tananyagpótló tevékenységeket is fel kell függeszteni az iskolában. Kivételt kizárólag a speciális iskolák képeznek, ezekben 6 ezrelék fölött is jelenléti oktatás zajlik majd, ugyanakkor a 6 ezrelékes küszöb meghaladása esetén a bölcsődék és az óvodák nyitva maradnak. Ioana Mihăilă egészségügyi miniszter beszámolója szerint abban az esetben, ha egy óvodást vagy diákot koronavírus-fertőzéssel diagnosztizálnak, 6. osztályig valamenyny óvodás, tanuló online oktatásra tér át két hétre. Az általános iskola 7. osztályától fölfelé hasonló esetben úgy járnak el, hogy a beoltott vagy a fertőzésen az elmúlt 180 nap során átesett diákok fizikai jelenléttel folytathatják az oktatást, a többiek online módszerrel 14 napig. A diákok ennél hamarabb is visszatérhetnek az iskolapadokba, ha a 8. napon gyorstesztnek vetik alá őket az iskolában, és ezek eredménye negatív. A tesztelést vagy a tanintézet egészségügyi szakszemélyzete, vagy a közegészségügyi igazgatóság mobil csapata végzi. Ha a szülők elutasítják csemetéik tesztelését, a gyerekek 14 napig online tanulnak. Sorin Cîmpeanu oktatási miniszter ismertette, azoknak a pedagógusoknak, akiket az új tanévben koronavírus-fertőzéssel diagnosztizálnak, azonnal

karanténba kell vonulniuk, az iskola vezetőségének pedig meg kell oldania a helyettesítésüket. Ioana Mihăilă azt is elmondta: mégis engedélyezett a textilmaszk az iskolákban, azzal a feltétellel, hogy ezek eltakarják a gyerekek orrát és száját. A diákok és a pedagógusok számára egyébként az osztálytermekben és a folyosókon kötelező a maszkviselés, a szabadban, az iskolaudvaron viszont már nem, kivétel a tanévkezdési, -zárási ünnepségek. A pénteki napon jegyzett fertőzöttségi ráta alapján születik döntés arról, adott településen milyen rendszer szerint zajlik az oktatás a következő héten. Az egészségügyi miniszter ismertetése szerint a tanulók Covid-19 elleni oltását a körülményektől függően az iskola egészségügyi személyzete vagy a közegészségügyi igazgatóság által kiküldött mobil csapat végzi, de az oktatási intézményhez közeli oltóközpontban is megkaphatják a vakcinát. A mobil csoportok az immunizálásra jelentkező pedagógusokat, szülőket is beoltathatják. Az egészségügyi minisztérium idén is koronavírusteszteket bocsát az iskolák rendelkezésére.

Országos Diáktanács: valamenyny diákot tesztelni kell

Minden diákot tesztelni kellene koronavírusra, nem csak azokat, akik nincsenek beoltva – hangsúlyozta szeptember elseji közleményében az Országos Diáktanács. „Ismételten hangsúlyozzuk, hogy minden diákot tesztelni kell, nem csak azokat, akik nincsenek beoltva, hogy a közösségi terjedés kockázata minimálisra csökkenjen. Annak ismeretében, hogy a beoltott személyek is megfertőződhetnek a Covid-19-cel, és a betegség enyhe tüneteit mutathatják, vagy teljesen tünetmentesen eshetnek át a fertőzésen, elengedhetetlennek tartjuk, hogy a hatóságok biztosítsák a fertőzött személyek minden közvetlen kapcsolatának tesztelését” – áll a közleményben.

Formanyomtatvány a gyerekeket beoltani akaró szülőknek

A tanév elején formanyomtatványokat fognak szétosztani a szülők között, amely révén jelezhetik: beleegyeznek-e

vagy sem, hogy gyermeküket iskolai keretek között beoltsák – nyilatkozta korábban Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter. Közölte, minden iskola kinevez egy illetékes személyt, aki a közegészségügyi igazgatóság és a szülők közötti kapcsolattartásért, az immunizációra vonatkozó tájékoztatásért felel majd. A szülők egy formanyomtatványt kapnak, amely három opciót kínál fel: be akarom oltatni a gyermekemet; nem akarom beoltatni a gyermekemet; határozatlan vagyok. A válaszokat összegyűjtik, 50–60 pozitív válasz esetében mobil oltócsapatokat küldhetnek az iskolába. A miniszter szeptember eleji adatai szerint több mint 185 000 tanügyi alkalmazott van beoltva.

A pótérettségizők alig egyharmada szerzett átmenőt

Az idei őszi érettségi nem végleges, óvások előtti eredményei szerint a résztvevők 30,3 százalékának sikerült a vizsgája – tájékoztatott augusztus 31-én az oktatási minisztérium. A tavalyi pótérettségien, az óvások elbírálása előtt 31,5 százalékos volt az átmenési arány. Összesen 9703-an vizsgáztak sikeresen, közülük 6816-an idén végeztek, 2887-en pedig korábbi években. Az idei végzősök körében 32,3 százalékos az átmenési arány, az előző évfolyamokban végzetek körében pedig 26,3 százalékos. A pótérettségire feliratkozott 38 949 jelentkező közül 32 043-an jelentek meg az írásbeli vizsgákon.

Megtéríti a diákok ingázási költségeit a minisztérium

Megjelent a kormány sürgősségi rendelete, amely a diákok ingázási költségeinek elszámolását teszi lehetővé – adta hírül a Hargita Megyei Tanács. Az oktatási minisztérium a 2021/50-es számú rendelet alapján 50 kilométeres távig számolja el a diákok utazási költségeit a tanintézeteken keresztül. Ez azokra a diákokra vonatkozik, akiknek nincs lehetőségük azon a településen tanulni, ahová a lakcímük szól. A bentlakásban vagy albérletben lakó diákok ingázását szintén elszámolják, esetükben nyolc oda-vissza utat térítenek meg félévenként.

